

CHECKLIST PROEFVERTALING GRIEKS

A Voorbereiding (thuis):

- ① ✓ Ken ik de verbuiging van de (voor)naamwoorden?
[Pharos, pp. 16; 18-19; 23-26; 28-32]
- ② ✓ Ken ik de (belangrijkste) functies van de vier naamvallen?
[Pharos, pp. 20-22]
- ③ ✓ Ken ik de vervoeging van de werkwoorden?
[Pharos, pp. 34-55]
- ④ ✓ Ken ik de betekenis van de tijden?
[Pharos, p. 33; 56-57]
- ⑤ ✓ Ken ik de belangrijkste (gebruikswijzen) van de indicativus, conjunctivus, optativus en het participium met en zonder ᾶν?
[Pharos, pp. 58-64]
- ⑥ ✓ Ken ik de volgorde van het Griekse alfabet?
[Α,Β,Γ,Δ,Ε,Ζ,Η,Θ,Ι,Κ,Λ,Μ,Ν,Ξ,Ο,Π,Ρ,Σ,Τ,Υ,Φ,Χ,Ψ,Ω]

B Vóór het vertalen (tijdens de toets):

- ① Bij elke proefvertaling staan *aantekeningen*; onderstreep of markeer deze in de tekst, zodat je ze zo meteen bij het vertalen niet over het hoofd ziet.
- ② Vrijwel elke proefvertaling is voorzien van een *inleiding*; lees deze zorgvuldig door en let daarbij vooral op de eigennamen die erin voorkomen.
- ③ Probeer nu om m.b.v. de inleiding en de onderstreepte/gemarkeerde woorden alvast een globaal idee te krijgen waar de tekst over gaat.

C Tijdens het vertalen (tijdens de toets):

- ① **Het begrijpen van leestekens.** Zet in de zin na ieder leesteken (komma, dubbele punt, aanhalingstekens, etc.) een verticale streep: |.
- ② **Persoonsvorm.** Je zoekt eerst per zin alle persoonsvormen. Daar zet je een streep onder. In de ruimte naast de tekst schrijf je de persoonsvorm over, je vertaalt 'm nauwkeurig (dus: 1e, 2e, 3e e.v. of m.v., juiste tijd) en je schrijft op wat je in de zin verwacht n.a.v. deze persoonsvorm (bijv.: onderwerp, lijdend voorwerp, meewerkend voorwerp, een A.c.l., een infinitivus, etc.).
- ③ **Samengestelde zin.** Als je meer dan één persoonsvorm hebt gevonden, bekijk dan hoe deze persoonsvormen met elkaar zijn verbonden. Dat kun je zien aan voegwoorden en betrekkelijke of vragende voornaamwoorden. Die voeg- en voornaamwoorden kun je bijvoorbeeld omcirkelen.

Let op: er zijn 5 nevenschikkende voegwoorden (“en” (καί, τέ, (μέν ... δέ), “of” (ή, ή ... ή, είτε ... είτε), “maar” (άλλά, δέ, μέντοι), “want” (γάρ) en “en niet/noch/ maar niet” (ούδέ/μηδέ): deze koppelen hoofdzin aan hoofdzin of bijzin aan bijzin. Alle andere voegwoorden zijn onderschikkende voegwoorden en koppelen een bijzin aan een hoofdzin.
- ④ **Onderwerp.** Vervolgens zoek je het onderwerp. Dit staat in de *nominativus*. Onder het onderwerp zet je ‘OW’.

Het komt natuurlijk ook maar al te vaak voor dat een Griekse zin helemaal geen nominativus heeft; in dat geval zit het onderwerp in de persoonsvorm opgesloten, bijv.: *εἶπεν* = hij zei.
- ⑤ **Lijdend voorwerp.** Daarna zoek je het lijdend voorwerp. Dit staat in de *accusativus*. Hieronder zet je ‘LV’.

Let op: niet ieder woord in de *accusativus* is automatisch een lijdend voorwerp!
- ⑥ **Meewerkend voorwerp.** De meeste zinnen hebben geen meewerkend voorwerp, maar toch moet je iedere zin controleren op de aanwezigheid hiervan. Het meewerkend voorwerp staat altijd in de *dativus*. Je zet er ‘MV’ onder.

7

Overige zinsdelen. De overige zinsdelen zijn bepalingen. Er zijn twee soorten bepalingen.

Bijvoeglijke bepalingen: deze horen bij een zelfstandig naamwoord. Er zijn vijf manieren waarop een bijvoeglijke bepaling gevormd kan worden*:

- Ten eerste door middel van een bijvoeglijk naamwoord dat congrueert met het zelfstandig naamwoord waar het bij hoort.
- Een bijvoeglijke bepaling kan ook gevormd worden door een zelfstandig naamwoord in de *genitivus*.
- Tenslotte wordt een bijvoeglijke bepaling soms gevormd door een voorzetselwoordgroep (bijv.: de brief over de oorlog, het huis op de hoek).
- Ook een betrekkelijke bijzin is natuurlijk een bijvoeglijke bepaling, maar die behandelen we als een aparte bijzin, met z'n eigen persoonsvorm, enz.
- Een participiumwoordgroep kan natuurlijk ook een bijvoeglijke bepaling zijn; vertaling: *die/dat* ...

Bijwoordelijke bepalingen: deze horen bij het werkwoord. Er zijn drie manieren waarop een bijwoordelijke bepaling gevormd kan worden.

- Ten eerste door een bijwoord. (bijv. *ὁ δοῦλος τὸν δεσπότην μάλα φοβεῖται*: de slaaf is *heel* bang voor zijn baas.)
- Ten tweede door een woord in de dativus of accusativus zonder voorzetsel (bijv.: *ὁ δοῦλος τὴν θύραν κλειδί ἀνοίγνυ*: de slaaf opent de deur *met een sleutel*).
- Ten derde door een voorzetselwoordgroep (bijv.: *ὁ Πλάτων ἐν τῇ ὁδῷ περιπατεῖ*: Plato wandelt *op straat*).
- Een participiumwoordgroep kan natuurlijk ook een bijwoordelijke bepaling zijn; vertaling: *terwijl/toen/nadat; hoewel, omdat* ...
- Ten slotte door een genitivus absolutus; ook die vertalen wij in het Nederlands als een bijzin.

Voor het onthouden van de juiste volgorde gebruiken we in Nederland als ezelsbruggetje de afkorting **PSOLMO** : **P**ersoonsvorm – **S**tructuur – **O**nderwerp – **L**ijdend voorwerp – **M**eewerkend Voorwerp – **O**verige zinsdelen.

D Na het vertalen (tijdens de toets):

① ✓ Lees je vertaling nog eens door.

Is het een goed lopend en begrijpelijk verhaal? In dat geval heb je kans dat je vertaling goed is!